

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande
Minister
Jesper Josefsson

Föredragande
Vikarierande byråchef
Mia Westman

Justerat
Omedelbart

Nr 79

Lagstiftningspromemoria för genomförande av
förordningen om allmän produktsäkerhet.

ÅLR 2024/7302

267 S4 Utdrag

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att överföra lagstiftningspromemoria för genomförande av förordningen om allmän produktsäkerhet till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder enligt **bilaga S424E52**.

LagPM

29.10.2024

ÅLR 2024/7302

Lagstiftningspromemoria för genomförande av förordningen om allmän produktsäkerhet

Se även bifogad checklista för LagPM

Bakgrund till behovet av ny lagstiftning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, nedan *förordningen om allmän produktsäkerhet*, trädde i kraft i juni 2023. Förordningen ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet, nedan *direktivet om allmän produktsäkerhet*, och Rådets direktiv 87/357/EEG av den 25 juni 1987 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftning om produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan förväxlas med andra produkter och härigenom utgöra en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet.

Redan år 2011 identifierade kommissionen ett behov av en översyn av direktivet om allmän produktsäkerhet för att förbättra säkerheten för produkter som omsätts i EU genom ökad enhetlighet och bättre följande av regler om produktsäkerhet och marknadsövervakning. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan *marknadskontrollförordningen*, antogs år 2019 och arbetet med att förnya direktivet om allmän produktsäkerhet tog vid i syfte att uppdatera och modernisera den allmänna ramen för säkerheten hos konsumentprodukter och förenhetliga bestämmelserna inom området.

Förordningen om allmän produktsäkerhet syftar till att säkerställa konsumenters hälsa och säkerhet och att den inre marknaden fungerar när det gäller produkter avsedda för konsumenter. Förordningen tillämpas från och med den 13 december 2024.

Lagstiftningsbehörigheten

Konsumentersäkerhet bedöms med stöd av 18 § 6, 12 och 22 punkterna självstyrelselag (1991:71) för Åland höra till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Direktivet om allmän produktsäkerhet genomförs på Åland genom landskapslag (1988:8) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om konsumentersäkerhet (2012/46), nedan *blankettlagen*, som gör konsumentersäkerhetslagen (920/2011) tillämplig på Åland. Enligt landskapsregeringens bedömning finns det ingen orsak att med anledning av de föreliggande förändringarna frångå lagstiftningsstrukturen med blankettlagstiftning.

Förändringsbehov

Trots att förordningen om allmän produktsäkerhet utgör direkt tillämplig rätt, innehåller den också lagstiftningsförpliktelser för medlemsstaterna gällande exempelvis påföljder för överträdelse av förordningen. Dessutom ska sådana bestämmelser upphävas som överlappar eller står i strid med regleringen enligt förordningen om allmän produktsäkerhet.

I riket planerar man att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet genom en ny lag om konsumentprodukters säkerhet. I utkastet till proposition föreslås det att konsumentssäkerhetslagen upphävs. Den föreslås ersättas med en lag om konsumentprodukters säkerhet som tillsammans med lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) genomför och kompletterar bestämmelserna i förordningen om allmän produktsäkerhet. I den nya lagen om konsumentprodukters säkerhet ingår enligt förslaget till proposition bestämmelser om marknadskontrollmyndigheterna och om de påföljder som tillämpas vid överträdelse av förordningen om allmän produktsäkerhet. Det föreslås också att lagen om marknadskontrollen av vissa produkter ändras.

Dessutom föreslås det att en ny lag om konsumtionstjänsters säkerhet stiftas för att ersätta de bestämmelser om konsumtionstjänster som ingår i konsumentssäkerhetslagen. I den nya lagen ingår enligt förslaget bestämmelser om bedömning av konsumtionstjänsters säkerhet, tjänsteleverantörens skyldigheter, tillsynsmyndigheten och dess befogenheter samt om påföljder som tillämpas vid överträdelse av lagen. Den nuvarande skyldigheten att upprätta ett säkerhetsdokument föreslås bli ersatt med en allmän skyldighet att föra bok. Vidare föreslås det i utkastet till proposition att lagen ska tillämpas på ett riskbaserat sätt så att tjänsteleverantörens skyldigheter ställs i förhållande till de risker som hänför sig till konsumtionstjänsten och tjänstens andra centrala egenskaper. De förslag i utkastet till proposition som gäller konsumtionstjänsters säkerhet grundar sig både på de lagändringar som genomförandet av förordningen om allmän produktsäkerhet medför och på nationella behov av att revidera den allmänna regleringen om konsumtionstjänsters säkerhet. Den föreslagna lagen om konsumtionstjänsters säkerhet ska gälla som allmän lag i fråga om konsumtionstjänsters säkerhet och perspektivet är uttryckligen tjänsternas funktionella säkerhet.

Förordningen om allmän produktsäkerhet medger ett visst nationellt handlingsutrymme, exempelvis då det gäller det språk på vilket vissa uppgifter ska anges för en produkt som tillhandahålls på marknaden samt valet av nationella myndigheter och dessas uppgifter. Enligt artikel 44.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de bestämmelser i denna förordning som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att sanktionerna tillämpas i enlighet med nationell rätt. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. I utkastet till proposition föreslås att den nuvarande regleringen om konsumentssäkerhetsförelse slopas, och i stället införs en administrativ påföljdsavgift i fråga om både konsumentprodukter och konsumtionstjänster. Straffet för hälsobrott enligt strafflagen bibehålls.

Lagtekniska ändringar och uppdatering av laghänvisningar kommer samtidigt att behöva göras i landskapslag (2017:37) om marknadskontrollen av vissa produkter. Även landskapsförordning (1995:64) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om konsumentssäkerhet (2012/48) kommer att behöva ändras då ett

antal av de riksförordningar som genom nämnda landskapsförordning görs tillämpliga på Åland kommer att upphävas på grund av bestämmelser som överlappar med förordningen om allmän produktsäkerhet.

Andra överväganden

Samtidigt finns det skäl att överväga helt nya blankettlagar om konsumentssäkerhet. Den gällande blankettlagen är från 1988 och har ändrats många gånger. Med de nya lagarna om konsumentprodukters respektive konsumtionstjänsters säkerhet riskerar lagen att bli oöverskådlig. Lagen om kosmetiska produkter (492/2013) i 1 § 2 punkten i blankettlagen har sedan många år tillbaka frikopplats från konsument säkerhetslagen och passar inte längre in i samma blankettlag som lagarna i punkterna 1, 3 och 4, vilket uppmärksammades redan vid ändringen av blankettlagen 2016 (ÅFS 2016/17).

Myndighetsuppgifter

Några större förändringar i myndighetsuppgifterna föreslås inte. ÅMHM skulle även i fortsättningen sköta förvaltningsuppgifter i likhet med gällande bestämmelse i 3 § 3 mom. blankettlagen.

Konsekvenser

De föreslagna ändringarna i lagstiftningen får som följd av de ovan beskrivna nationella kraven begränsade konsekvenser för verksamhetsutövarnas, myndigheternas och medborgarnas ställning utöver vad som direkt orsakats av förordningen om allmän produktsäkerhet och marknadskontrollförordningen.

Konsekvenserna av den föreslagna lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är också begränsade i förhållande till gällande konsument säkerhetslag. Genom propositionen ändras inte den grundläggande utgångspunkten i den gällande lagen, enligt vilken tjänsteleverantören ska se till att den konsumtionstjänst som leverantören tillhandahåller är säker. En tjänsteleverantör enligt den föreslagna lagen om konsumtionstjänsters säkerhet kan vara exempelvis ett företag, en förening eller en kommun.

För både tjänsteleverantörer och tillsynsmyndighet förändras den administrativa bördan något i och med att den nuvarande skyldigheten att upprätta ett säkerhetsdokument förslås bli ersatt med en allmän skyldighet att föra bok. Skyldigheten att föra bok kan medföra nya kostnader för sådana tjänsteleverantörer som inte har producerat eller sammanställt skriftligt material när de uppfyllt sina förpliktelser enligt den gällande lagen. Slopandet av skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument minskar å sin sida kostnaderna för de tjänsteleverantörer som berörs av den skyldigheten.

Konsumenttjänsternas allmänna säkerhet bedöms bli bättre. Tjänsteleverantörens skyldigheter blir tydligare än tidigare, och det läggs större vikt än tidigare vid identifiering av faror samt kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten. Tjänsteleverantörernas egenkontroll bedöms bli mer systematisk och planmässig, vilket bedöms förbättra säkerheten för användarna och andra som direkt berörs av tjänsterna.

Den föreslagna påföljdsavgiften ska användas i sista hand i förhållande till andra tillsynsmetoder som tillsynsmyndigheten förfogar över och konsekvenserna drabbar endast de verksamhetsutövare som inte följer bestämmelserna.

Enligt utkastet till proposition ska varken lagen om konsumtionstjänsters säkerhet eller lagen om konsumentprodukters säkerhet gälla faror avseende egendom. Detta innebär att förpliktelserna enligt lagen inte gäller förhindrande eller avvärijande av skador på egendom, vilket kan minska verksamhetsutövarens administrativa börda. Därmed förändras nuläget, då egendom skyddas preventivt genom den gällande konsument säkerhetslagens bestämmelser.

Tidsplan

Lagstiftningsarbetet är brådskande. Förordningen om allmän produktsäkerhet ska tillämpas från och med den 13 december 2024 och samma datum upphör direktivet om allmän produktsäkerhet och direktiv 87/357/EEG att gälla. Medlemsstaterna ska senast den 13 december 2024 underrätta kommissionen om fastställda sanktionsregler.

De nya lagarna i riket planeras träda i kraft dels den 13 december 2024, dels den 1 januari 2025. Arbets- och näringsministeriet har på förfrågan nyligen meddelat att de synpunkter som inkommit under remisstiden föranleder förändringar i propositionsutkastet och att överlämnandet av propositionen till riksdagen kommer att försenas. På grund av den lagstiftningsmässiga lösningen med blankettlagstiftning vore det mest ändamålsenligt att den åländska blankettlagen trädde i kraft så snart som möjligt efter rikets ändringar.

CHECKLISTA – BEHÖVS NY LAGSTIFTNING?

1. Vem eller vilka kräver en förändring?

Finns det ett EU-eller internationellt perspektiv på frågan?

2. Vilket är målet?

Finns det konflikter mellan olika mål?

3. Är underlaget tillräckligt?

Behövs tilläggsutredning?

4. Vad händer om man inte gör någonting alls?

Bli problemet större och mer akut?

Vad är konsekvenserna för samhället och för enskilda om åtgärder inte vidtas?

5. Vilken utveckling av särskild betydelse för frågan kan väntas inom den närmaste tiden? Hur påverkas problemet?**6. När behövs åtgärderna?**

Är behovet av åtgärder tillfälligt?

7. Berör ärendet regeringsprogrammet eller utvecklings- och hållbarhetsagendan?**8. Kan alternativa styrmedel användas?**

Måste frågan regleras genom lagstiftning med stöd av grundlagen eller självstyrelselagen?

Går det att åtgärda problemet genom samhällsinformation, avtal, allmänna råd/rekommendation eller anvisningar?

Om checklistan visar att det finns ett behov av ny lagstiftning ska en lagstiftningspromemoria skrivas och förankras politiskt (se nästa sida).

Kontakta lagberedningen om du har frågor kring checklistan!

LAGSTIFTNINGSPROMEMORIA - INNEHÅLL

Den fristående lagstiftningspromemorian ska innehålla följande uppgifter

☐	Bakgrund till behovet av ny lagstiftning.
☐	En beskrivning av det huvudsakliga innehållet i den förslagna lagstiftningen.
☐	Förslagets konsekvenser. De konsekvenser som ska framgå är ☐ ekonomiska konsekvenser ☐ administrativa konsekvenser ☐ miljökonsekvenser ☐ jämställdhetskonskvenser ☐ konsekvenser för barn (under 18 år) ☐ jämlikhetskonsekvenser Enligt landskapslagen (2005:66) om förhindrande av diskriminering i landskapet Åland ska diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning eller annan därmed jämförbar omständighet förhindras. ☐ konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet ☐ andra samhällliga konsekvenser Då konsekvenserna av ett förslag utreds kan andra sakkunniga inom framför allt landskapsförvaltningen konsulteras. Vägledning finns i justitieministeriets anvisning om konsekvensbedömning av lagförslag. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80031
☐	Lagstiftningsbehörigheten.
☐	Hur ska konsekvenserna av lagstiftningen utvärderas och följas upp?

Bifoga den ifyllda checklistan som en bilaga till lagstiftningspromemorian.

Kontakta lagberedningen om du har frågor kring promemorian!